

**TÜRKMENISTANYŇ BILIM MINISTRIGI
DÖWLETMÄMMET AZADY ADYNDAKY
TÜRKMEN MILLI DÜNYÄ DILLERI INSTITUTY**

«TASSYKLAÝARYN»
Döwletmämmet Azady adyndaky
Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň
rektory M.Çaryýew
Yanwar 2026 ý.

**Türkmenistanyň umumybilim berýän orta mekdepleriniň
XI-XII synp okuwçylarynyň arasynda “Nemes dili” dersi boýunça
III olimpiadany guramak we geçirmek barada
DÜZGÜNNAMA**

I. Umumy düzgünler

- 1.1. Şu Düzgünnama Türkmenistanyň umumybilim berýän orta mekdepleriniň XI-XII synp okuwçylarynyň arasynda “Nemes dili” dersleri boýunça III olimpiadany (mundan beýläk Olimpiada) guramagyň we geçirmegiň kadalaşdyryjy resminamasy bolup, ony geçirmegiň maksatlaryny, wezipelerini we tertibini kesgitleýär;
- 1.2. Olimpiada Türkmenistanyň Bilim ministrliginiň goldawy bilen Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri instituty tarapyndan geçirilýär;
- 1.3. Guramaçylyk, usulyýet we tehniki üpjünçiligi utgaşdyrmak Olimpiadanyň guramaçysy tarapyndan alnyp barylýar.

II. Olimpiadanyň maksatlary

- 2.1. “Türkmenistanda umumybilim maksatnamalary boýunça okatmagyň usulyýetini kämilleşdirmegiň 2028-nji ýyla çenli Konsepsiyasyndan” gelip çykýan wezipeleri amala aşyrmak;
- 2.2. Okuwçylaryň nazary we amaly bilimlerini berkitmek we kämilleşdirmek;
- 2.3. Okuwçylarda nemes dilini we edebiýaty öwrenmäge bolan höwesini artdyrmak we olary hünär saýlamaga ugrukdyrmak;
- 2.4. Garaşsyz Watanymyza, mähriban halkymyza, Türkmenistanyň Prezidentine wepaly, ylymly-bilimli, giň dünýägaraýyşly, ýiti zehinli, ukyply we başarjaň ýaşlary ýüze çykarmak hem-de ýurdumyzda dil bilimini we edebiýaty öwretmegiň hilini ýokarlandyrmak.

III. Olimpiadanyň wezipeleri

- 3.1. Umumybilim berýän orta mekdepleriň okuwçylarynyň nemes dili dersi boýunça bilim derejelerini barlamak;
- 3.2. Nemes edebi diliniň dürs ýazuw we dogry sözleýiş kadalaryny talabalaýyk ulanyp bilmek başarnyklaryny ösdürmek we kämilleşdirmek;
- 3.3. Sanly maglumat-kommunikasiýa tehnologiýalary arkaly ýokary okuw mekdepleri bilen umumybilim berýän orta mekdepleriň özara aragatnaşygyny pugtalandyrmak;

3.4. Bilim bermegiň hil derejesini ýokarlandyrmak bilen bir hatarda ders bäsleşiklerine gatnaşýan okuwçylaryň ýokary derejede taýýarlygyny gazanmak;

3.5. Mekdep okuwçylarynyň ösüşi bilen bagly hünär saýlamaklaryna oňyn şertleri döretmek.

IV. Guramaçylyk topary

4.1. Guramaçylyk toparynyň düzümine toparyň başlygy, kätibi we agzalary, şeýle hem Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň hyzmatdaş ýokary okuw mekdebi bolan Germaniýa Federatiw Respublikasynyň Martin Lýuter adyndaky Halle-Witenberg uniwersitetiniň pedagogika ylymlary fakultetiniň professory Ýohanna Mierendorff girýär;

4.2. Olimpiadanyň geçiriliş tertibini, möhletini, gatnaşyjylaryň we ýeňijileriň sanawyny kesgitleýär;

4.3. Türkmenistanyň Aşgabat we Arkadag şäherleriniň, welaýat bilim müdirlikleriniň, şäher we etrap, şäher bilim bölümleriniň, umumybilim berýän orta mekdepleriň wekilleri bilen Olimpiadany guramaçylykly geçirmek boýunça aragatnaşyk saklaýar.

V. Olimpiada gatnaşyjylar

5.1. Olimpiada Türkmenistanyň umumybilim berýän orta mekdepleriniň XI-XII synp okuwçylary gatnaşýar;

5.2. Gatnaşyjylaryň sany çäklendirilmeýär;

5.3. Olimpiada gatnaşmak meýletin we tölegsiz esasyda amala aşyrylýar;

- Olimpiada gatnaşmaga isleg bildirýän okuwçy 2026-njy ýylyň 1-nji apreline çenli hasaba alynmaly. Munuň üçin umumybilim berýän mekdebiň müdiri Olimpiada gatnaşmak isleýän okuwçylarynyň sanawyny Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň resmi internet saýtynda datmddi.edu.tm ýerleşdirilen *Gatnaşyjyny hasaba alyş maglumatyny* ýükläp almaly (1-nji goşundy) we görkezilen tertibe laýyklykda dolduryp, elektron görnüşinde 2026-njy ýylyň 1-nji apreli (soňky gün) sagat 18:00-a çenli Olimpiadanyň Guramaçylyk toparynyň [tniwnemesolimpiada@gmail.com](mailto:tniwlnemesolimpiada@gmail.com) elektron salgysyna ugratmaly;

- Soralýan ähli maglumatlar anyk we dogry görkezilmeli;

- Gatnaşyjynyň hasaba alnandygy baradaky maglumat we hasaba alnan belgisi 24 sagadyň dowamynda gatnaşyjynyň mekdebiniň elektron salgysyna ugradylýar;

- Hasaba alyş Olimpiadanyň institutyň resmi saýtynda datmddi.edu.tm yglan edilen gününden başlanýar;

- Hasaba alnan okuwçylaryň 2026-njy ýylyň 3-nji aprelinde geçirilýän Olimpiadanyň I tapgyryna gatnaşmagyny üpjün etmek üçin degişli mekdebiň müdiri jogapkärçilik çekýär.

VI. Olimpiadany guramagyň we geçirmegiň tertibi

6.1. Olimpiada 2 tapgyrda geçirilýär;

6.2. I tapgyr Internetiň üsti bilen “Nemes dili” dersi boýunça düzme ýazmak görnüşinde 2026-njy ýylyň 3-nji aprelinde aşadaky tertipde geçirilýär:

- 2026-njy ýylyň 3-nji aprelinde sagat 14:00-da institutyň resmi internet saýtynda **datmddi.edu.tm** düzmäniň temasy yglan edilyär;
- her bir gatnaşyjy berlen tema boýunça düzme ýazmaly;
- ýazylan düzme şeýle işlerden edilyän talaplara (2-nji goşundy) doly laýyk gelmeli;
- düzmäni ýazmak we ony Guramaçylyk toparynyň garamagyna ugratmak üçin gatnaşyja 180 minut (3 sagat) wagt berilyär;
- berlen wagtdan (03.04.2026; 17:00) gijä galyp ugradylan işler Guramaçylyk topary tarapyndan kabul edilmeyär;
- Olimpiadanyň I tapgyrynyň netijeleri we II tapgyra geçen okuwçylaryň sanawy 2026-njy ýylyň 20-nji aprelinde institutyň resmi internet saýtynda **datmddi.edu.tm** yglan edilyär.

6.3. Olimpiadanyň II tapgyry 2026-njy ýylyň 16-njy maýynda Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň binasynda aşakdaky tertipde geçirilýär:

- I tapgyrda iň ýokary netije görkezen 25 okuwçy olimpiadanyň II tapgyryna gatnaşmaga hukuk gazanýar;
- II tapgyr 2026-njy ýylyň 16-njy maýynda sagat 10:00-da institutyň Sanly bilim portalynda “Nemes dili” dersleri boýunça modullaýyn ýumuşlar görnüşinde geçirilýär;
- gatnaşyjy nemes dilinde sözleýşiň okamak, diňlemek we düşünmek hem-de ýazuw görnüşleri boýunça modullaýyn ýumuşlary ýerine ýetirmeli. Onuň üçin 90 minut wagt berilýär;
- gatnaşyjy ýumuşlary özbaşdak ýerine ýetirmeli;
- her bir gatnaşyja ýumuşlary geçmek üçin bir gezek mümkinçilik berilýär;
- modullaýyn ýumuşlary geçmegiň netijesinde gazanylan ballar Olimpiadanyň I we II tapgyrynyň jeminiň esasynda awtomatik usulda hasaplanylýar.

VII. Ýeňijileri yglan etmek we sylaglamak

7.1. Guramaçylyk topary II tapgyryň netijeleri boýunça Olimpiadanyň ýeňijilerini kesgitleýär;

7.2. Olimpiadanyň ýeňijileri Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň Diplomy we ýadygärlik sowgatlar, olary taýýarlan mugallymlar institutyň Hormat haty bilen sylaglanýar hem-de olaryň sanawy institutyň resmi internet saýtynda yglan edilyär.

Habarlaşmak üçin: **tniwlnemesolimpiada@gmail.com**

Rahmanowa Aýlar: +99362694536

**Bäsleşikde hödürülenjek barlagnamalary düzmek üçin peýdalanylan
edebiýatlar**

1. Serdar Berdimuhamedow. Ýaşlar – Watanyň daýanjy. – Aşgabat: TDNG, 2023.
2. Serdar Berdimuhamedow. Änew – münýyllyklardan gözbaş alýan medeniýet. – Aşgabat: TDNG, 2024.
3. Serdar Berdimuhamedow. Magtymguly – dünýäniň akyldary. – Aşgabat: TDNG, 2024.
4. Gurbanguly Berdimuhamedow. Türkmeniň döwletlilik ýörelgesi. – Aşgabat: TDNG, 2020.
5. Gurbanguly Berdimuhamedow. Hakyda göwheri. – Aşgabat: TDNG, 2024.
6. Reimann M. Grundstufen – Grammatik. – Ismaïning: Hueber Verlag, 1996.
7. Hall K., Scheiner B. Übungsgrammatik für Oberstufe. - Ismaïning: Hueber Verlag, 2009.
8. Dreyer, Schmitt. Lehr- und Übungsbuch der deutschen Grammatik. - Ismaïning: Hueber Verlag, 2009.
9. Balcik I., Rohe K., Wröbel V. Die große Grammatik Deutsch. – PONS GmbH Verlag, 2011.
10. Perlmann-Balme M., Schwalb S. Sicher! Niveau B2.1. – Ismaïning: Hueber Verlag, 2013.
11. Perlmann-Balme M., Schwalb S. Sicher! Niveau B2.2. – Ismaïning: Hueber Verlag, 2013.
12. Buscha A., Szita S., Raven S. Übungsgrammatik Deutsch als Fremdsprache. Leipzig: Schubert-Verlag, 2017.

1-nji goşundy

Türkmenistanyň umumybilim berýän orta mekdepleriniň

XI-XII synp okuwçylarynyň arasynda

“Nemes dili” dersi boýunça III olimpiada

Gatnaşyjyny hasaba alyş maglumaty

T/ b	Okuwçynyň familiýasy, ady we atasynyň ady	Doglan güni, aýy, ýyly	Bilim alýan orta mekdebiniň salgysy			Okaýan synpy	Okuwçyny olimpiada taýýarlaýan mugallymy ň familiýasy, ady we atasynyň ady	Işleýän ýeri we wezipe si	Okuwçynyň telefon belgisi	Mugallymy ň telefon belgisi
			Welaýat	Etrap/ şäher	Mekdep belgisi					
1.	Ataýew Ata Ataýewiç	01.01.2008	Ahal	Tejen	22	12	Meredow Meret Meredowiç	22-nji orta mekdeb iniň fransuz dili mugall ymy	+993650101 01	+993650202 02
2.										
3.										
4.										
5.										

Mekdebiň elektron poçtasynyň salgysy:

Bellik:

1) Gatnaşyjynyň hasaba alyş maglumaty 01.04.2026ý. senede sagat 18:00-a çenli kabul edilýär, maglumat tniwlnemesolimpiada@gmail.com salga ugradylmaly.

2) Hasaba alyş Olimpiadanyň institutyň resmi saýtyndan datmddi.edu.tm ygylan edilen gününden başlanýar.

**Türkmenistanyň umumybilim berýän orta mekdepleriniň
XI-XII synp okuwçylarynyň arasynda
“Nemes dili” dersi boýunça III olimpiada**

**I tapgyrda “Nemes dili” dersinden
ýazylýan düzmeden edilýän talaplar**

1. 2026-njy ýylyň 3-nji aprelinde sagat 14:00-da Döwletmämmet Azady adyndaky Türkmen milli dünýä dilleri institutynyň resmi internet saýtynda datmddi.edu.tm düzmäniň temasy yglan edilýär.
2. Her bir gatnaşyjy berlen tema boýunça düzme ýazmaly.
3. Düzme her bir gatnaşyjy tarapyndan özbaşdak ýazylmaly.
4. Düzme öň hiç ýerde çap edilmedik we hiç ýerden göçürilmedik bolmaly; emeli aňyň mümkinçiliklerinden peýdalanmaly däl; başga awtorlaryň işlerinden ulanylan bolsa, salgylanmalar bilen bellennmeli.
5. Düzmäniň söz sany 150 sözden az we 200 sözden köp bolmaly däl (düzmäniň ady söz sanyna girmeyär).
6. Düzme Times New Roman şriftde, 14 pt ölçegde ýazylmaly, sahypanyň inine deňleşdirilmeli we .doc, .docx görnüşde ýatda saklanymaly.
7. Faýlyň ady gatnaşyjynyň hasaba alnys belgisi we familiýasy (1001_Amanow) görnüşinde ýatda saklanmaly.
8. Düzme ýazmak we ony Guramaçylyk toparynyň garamagyna ugratmak üçin gatnaşyja 180 minut (3 sagat) wagt berilýär.
9. Düzme mazmuny, pikirini beýan edilişiniň yzygiderliligi, nemes edebi diliniň ýazuw kadalarynyň berjaý edilişi boýunça bahalandyrylýar.
Düzme 2026-njy ýylyň 3-nji aprelinde sagat 17:00-a çenli Guramaçylyk toparynyň garamagyna tniwlnemesolimpiada@gmail.com elektron salga ugradylmaly;
10. Görkezilen wagtdan gijä galan ýa-da berlen şertlere laýyk gelmeýän işler bäsleşige goýberilmeýär.